

НАУКОВЕ ЖИТТЯ

С. І. Пачев

МІЖНАРОДНИЙ НАУКОВИЙ СЕМІНАР «БОЛГАРИ ПІВНІЧНОГО ПРИАЗОВ'Я: ТРАДИЦІЇ ТА ІНТЕРКУЛЬТУРНІСТЬ»

Центр болгаристики Мелітопольського державного педагогічного університету ім. Богдана Хмельницького 23–28 травня 2009 р. провів Міжнародний науковий семінар «Болгари Північного Приазов'я: традиції та інтеркультурність».

Партнерами у проведенні семінару були Етнографічний інститут із музеєм Болгарської академії наук, Одеське наукове товариство болгаристів, Запорізький національний університет, Запорізьке обласне товариство болгарської культури, Мелітопольське товариство болгарської культури «Балкани», Приазовське районне болгарське культурно-просвітницьке товариство «Дружба», Богданівська сільська рада Приазовського району Запорізької області, Богданівський навчально-виховний комплекс I–III ступенів.

У роботі семінару взяли участь науковці із Софії, Пловдива, Одеси, Ізмаїла, Болграда, Запоріжжя, Горлівки та Мелітополя, а також місцеві краєзнавці. У рамках семінару відбулася міжнародна етнографічна експедиція до болгарських сіл Строганівки, Ботієвого, Богданівки, Степанівки Другої Приазовського району Запорізької області.

Необхідність проведення семінару викликана потребою об'єднати зусилля українських та болгарських учених у комплексному дослідженні історії, мови, етнографії, фольклору, етнопсихології, етнопедагогіки, економічних проблем болгарської етнічної групи Північного Приазов'я, яка є другою за чисельністю в Україні після Бессарабської.

У центрі дискусії були наступні проблеми:

1. Умови етнокультурного, соціального і демографічного розвитку болгарської спільноти Північного Приазов'я з другої половини XIX до початку XXI століття.

Доповідь *С. І. Пачева* (Мелітополь) була присвячена дослідженню процесу виникнення болгарських сіл у Північному Приазов'ї. Цю ж проблему, тільки у краєзнавчому розрізі, порушив *В. Д. Добрев*, визначивши розміщення дворів перших переселенців сіл Степанівки Другої та Богданівки Приазовського району Запорізької області.

На проблемах державної етнонаціональної політики зупинилися *В. В. Гудзь* (Мелітополь), *Л. І. Полякова* (Запоріжжя) та *Я. В. Попенко* (Мелітополь). Проблеми впливу природно-географічних умов Північного Приазов'я на трансформацію традиційної культури болгарських переселенців була присвячена доповідь *О. С. Арабаджі* та *В. В. Молодиченка* (Мелітополь).

Проблемам розвитку освіти болгар Північного Приазов'я в історичному аспекті та на сучасному етапі були присвячені доповіді *І. М. Пушкова* (Болград) «Преславська учительська семінарія (1875–1918)», *А. В. Сенюк* (Мелітополь) «Система освіти у болгарських селах Північного Приазов'я у 20–30-ті рр.», *В. М. Пачевої* (Мелітополь)

«Проблеми організації вивчення болгарської мови у містах Північного Приазов'я (на прикладі Мелітопольського товариства болгарської культури «Балкани»), *П. В. Бельчева* (Мелітополь) та *Д. Дімітрової-Марінової* (Софія) «Концепція електронного підручника з болгарської мови для учнів Північного Приазов'я».

2. Сучасний стан болгарської спільноти Північного Приазов'я: мова, культура, традиції, етнічна ідентичність.

Окремі аспекти традиційної культури болгар були порушені у доповідях *Е. Водичар* (Софія) «Мястото на дома на културата в празнична традиция на българската диаспора в Украйна» та *В. Лазарова* (Софія) «Съвременното състояние на животноводството сред българската диаспора в Украйна». Питання соціальної трансмісії болгар Буджака і Приазов'я у ХХ ст. були порушені *О. І. Ганчевим* та *М. Філіпповою* (Одеса). Особливості говору болгарських переселенців стали предметом доповіді *Л. Мінкової* (Пловдив).

3. Інтеркультурні впливи у матеріальній і духовній культурі болгар Північного Приазов'я.

О. М. Пригарін (Одеса) зробив постановку проблеми етнокультурної виразності болгар Бессарабії та Приазов'я, *Я. В. Комар* (Горлівка) звернула увагу на сучасні тенденції розвитку болгарської спільноти в умовах міського середовища, *Л. М. Кобильник* (Мелітополь) з'ясувала етнопсихологічні аспекти самоактуалізації болгарської молоді Мелітопольщини.

4. Вивчення болгарської спільноти Північного Приазов'я: джерела та історіографія.

В. І. Мільчев (Запоріжжя) доповів про польові дослідження експедиції ЗНУ у болгарських селах Приазовського та Приморського районів Запорізької області (2001–2004), *Н. С. Красько* (Мелітополь) з'ясувала напрями етнографічних досліджень болгар Північного Приазов'я у ХХ ст., *А. В. Галкіна* (Ізмаїл) праналізувала документальні джерела з історії переселення болгар до Північного Приазов'я, що зберігаються у фондах Ізмаїльського архіву, *В. М. Сахацька* (Мелітополь) зробила огляд болгарських експонатів Мелітопольського краєзнавчого музею. Проблеми збору фольклорного матеріалу в болгарських селах Північного Приазов'я присвятила доповідь *Д. Дімітрова* «Песните от селата Богдановка и Степановка, записани от Вл. Добрев, и Таврийската и Бесарабската песенна традиция по записи от ХХ век». Усні наративи болгар стали предметом доповіді *Г. Георгієва* (Софія) «Една жизнена история от с. Чушмелий – памет за връзки между бесарабските и таврийските българи».

У рамках семінару відбулася презентація книги *В. В. Міткова* (Запоріжжя) «Голгофа болгар Таврії: анатомія репресій (1920–1940-е годы)» та обмін досвідом активістів болгарських національно-культурних товариств.